

LBRIS

We know
books

© Editura EIKON

Cluj-Napoca, str. București nr. 3A

Redacția: tel 0364-117252; 0728-084801; 0728-084802

e-mail: edituraeikon@yahoo.com

Difuzare: tel/fax 0364-117246; 0728-084803

e-mail: eikondifuzare@yahoo.com

web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național al Cercetării
Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS) – cod 132

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VÂLCU, SERGIU

Romanul unui smintit sau Ultimul jucător de gin rummy /

Sergiu Vâlcu. - Cluj-Napoca : Eikon, 2012

ISBN 978-973-757-681-1

821.135.1-31

Coperta: Teodora GOGEA

Editori: Valentin AJDER

Vasile George DÂNCU

Tehnoredactare: Cristina BRAIȚ

Sergiu Vâlcu

romanul unui smintit

sau

ultimul jucător de gin rummy

E I K O N

Cluj-Napoca, 2012

cum spuneți că vă numiți mă întrebă politicos vecinul de pat părea un om de treabă

shakespeare william shakespeare sau dacă vreți shake cum îmi spun prietenii

îmi pare cunoscut numele ca să nu spun extrem de cunoscut destul de banal zic eu încercând să fiu la fel de politicos cu ce vă ocupați dacă nu sunt indiscret

scriitor îi răspund detașat ca să nu-mi dau importanță oarecum chiar bagatelizând

și de ce vă aflați aici

tocmai am terminat de scris o piesă de teatru foarte grea hamlet și sunt epuizat dintr-o anume pricină

ați putea fi mai exact

detest semnele de punctuație e incredibil cât efort trebuie să depui pentru a le așeza exact la locul lor

ce ciudat eu le ador permiteți să mă destăinui sunt un eminent profesor de gramatică iar numele meu este scorilo

oh vă compătimesc probabil că e infernal să-ți trăiești viața între paranteze virgule și puncte puncte

vă înșelați tocmai asta este pricina pentru care sunt aici nu mi mai găsesc rațiunea de a fi oamenii au început să vorbească și să scrie incredibil de corect suspectez faptul că ortoepia și ortografia au trecut deja în codul genetic dat fiind că pruncii încep să gângurească direct în endecasilabe

LIBRIS | we know books

în concluzie nimeni nu mai are nevoie de un biet eminent profesor de gramatică consolat doar de o remarcabilă condiție a unui pictor ratat în timpul liber

eu reprezint atunci excepția care întărește regula probabil că sunt singurul scriitor din lume care detestă gramatica rațiune pentru care m-am decis să mă las de scris

motivul este pueril vă ofer spre lectură acest roman *camionul bulgar* se numește vă veți convinge că în literatură precizez numai în literatură semnele de punctuație nu sunt imperios necesare poți foarte bine să renunți la ele și totuși textul să reprezinte artă în adevăratul sens al cuvântului

stimate domn am auzit de teoria stupidă a implicării active a cititorului adică să pună el semnele de punctuație așa cum dorește eu posed însă structură de scriitor clasic la mine virgula e virgulă și punctul e punct ori tocmai experimentele literare la care am fost silit să recurg pentru a fi la modă m-au adus alături de selecta dumneavoastră companie

atunci întâlnirea noastră ar putea fi spre beneficiul amândurora dumneavoastră puteți scrie din nou fără grija semnelor de punctuație iar eu aș da sens vieții mele așezându-le literalmente exact la locul lor

se pune de o cooperativă observ

aparent nimic nu e întâmplător

dacă nu mă înșel scorilo ați spus că vă numiți

da

decebalus per scorilo deci

exact sunt tatăl lui decebal

*

* *

astăzi cum te cheamă mă chestionă doctorița aranjându-mi perna

țepeneag

minți de unde ai mai scos și numele ăsta

dumitru un transfug român stabilit la paris scriitor ca și mine

și de ce ai optat tocmai pentru acest nume

i-am citit un roman *camionul bulgar* și am avut o revelație așa că pot să mă apuc din nou de scris mi l-a împrumutat vecinul de pat e profesor de gramatică scorilo se numește

și care e revelația

că se poate scrie literatură și fără semne de punctuație

mă uit atent la doctoriță să văd cum reacționează

svetlana o cheamă e de la chișinău a venit să muncească în românia că la ei se moare de foame

acolo dacă lucrezi la fabrica de postav ești plătit cu postav dacă muncești la fabrica de sutiene ești remunerat în sutiene

ea ca medic era plătită cu pastile primite donație pentru spital de la médecins sans frontieres

e frumoasă svetlana blondă nativ cu ochi violeți plus niște țâțe enorme pe care am pus gând rău

ce ai tu cu semnele de punctuație
nu pot să scriu din pricina lor mă obsedează gândul că aş
putea pune virgula între subiect și predicat de exemplu e o
pacoste

își aranjă chiar sub nasul meu țâțele amenințau să evadeze
din sutienul roz abia întrezărit în decolteul halatului alb

fii mai explicit te rog devenise curioasă
semnele de punctuație îmi îngrădesc libertatea de scriitor
ce e libertatea
posibilitatea de a-mi împlini dorințele deșănțate
ce e dorința
instinctul de a-ți mușca sânii

toate la timpul lor ce ai totuși cu semnele de punctuație
nimeni nu scapă de tirania lor până și șoseaua e liniuța de
unire ce leagă două orașe bornele kilometrice sunt punctele
puncte virgula e canalizarea stradală ce se înfige vertical în
jos agățată de rotundul capacului din fontă parantezele
sunt fragmente din ovalul șoselei de centură simt că mă
sufoc dacă vrei pot continua

nu e nevoie am înțeles dar fără liniuța de unire dintre două
orașe oamenii ar rătăci peste câmpuri prin păduri mlaștini
la fel și cititorii tăi nu ar înțelege nimic s-ar pierde în text

de cititorii mei se va ocupa vecinul de pat profesorul de
gramatică va pune el semnele unde va crede de cuviință pe
mine nu mă interesează mă apuc din nou de scris

brusc emoționat scorilo se băși îngrozitor trădat de sfincterul
anal citea o carte iar svetlana i-o întoarce era cu susul în
jos dar nemernicul se prefăcea cufundat în lectură trăgea
de fapt cu coada ochiului la țâțele svetlanei

îți face bine că te reapuci de scris chiar și fără imperativele
astea nenorocite decise svetlana

interesant am descoperit că există literatură și dincolo de
semnele de punctuație zisei eu încântat

asta înseamnă că de mâine îți schimb tratamentul saltă
câmașa să pun stetoscopul

*

* *

uraaa m-am re-apucat de scris semnele de punctuație să
le pună grămăticul de scorilo cum l-o tăia capul

Avertisment

Câte se întâmplă în această carte se petrec fie înainte, fie după Revoluție, numită ca atare de către unii, iar de către alții, lovitură de stat. Cum după aceste evenimente am devenit oameni liberi, rămâne la alegerea fiecăruia să opteze pentru una sau alta dintre formulări, funcție de întâmplările la care a luat parte. Indiferent dacă a fost acolo cu fapta sau doar cu gândul.

*

* *

Ploua bestial, ploaia orizontal. Ploaia venea din răsărit, dinspre stepele calmuce, trecea peste Carpați, peste Tatra, peste Pădurea Neagră. Până la Berlin bătea, se spune. Numai după-aiia urma cerul senin, vertical. Ploaia mărunț, sâcâitor, rece, nesfârșit, vreme de vreo cincizeci de ani. Iar Institutul de Meteorologie nu dădea semn că s-ar opri vreodată. Orice trimitere la veșnicie își găsea referențialul în stabilitatea, monotonia, temeinicia și nemernicia acelei ploii internaționale ce căpătase, în timp, caracteristici și conotații naționaliste, adaptându-se condițiilor concret-istorice locale. (Așa cum le plăcea să spună specialiștilor în apa de ploaie.) La noi se numea ploaie mocânească, nu se știe de ce, la alții... cum s-o fi numit, întrebați-i pe ei, eu n-am trecut niciodată granița întrucât nu primeam pașaport. Aveam originea destul de ezitantă, bunicul luptase în cel de-al doilea măcel mondial când împotriva sovietilor, când contra *uber alles*.

Linioliul de nori acoperea jumătatea estică a Europei. Avea o culoare dubioasă, vinețiu-sângerie-murdară, culoare impregnată temeinic în tencuiala de la zidurile clădirilor oficiale, dar și în tegumentul feței oamenilor, conferindu-le un aspect de zombi rătăcitori între locurile de muncă imbecilizante și apartamentele lor grețoase, cu lungi escale la cozi și mai lungi unde nu se vindea nimic. Din motive de rafturi goale. Urmează să se bage marfă, asta era codul subversiv ce străbătea ca un arc voltaic coada, de la un capăt la altul. Ce? Nu contează, stai și taci...

Statul la cozi era o știință în sine, cu care copiii erau deprinși de mici, înscriindu-se în gama obligatorie a tehnicilor de supraviețuire. A căror varietate era atât de amplă, încât ar necesita tomuri întregi întru detalieri, dar cum nu acesta este scopul demersului nostru, mă rezum să subliniez că, între toate, singură coada era mijloc și scop, esență și fenomen, iad și paradis, dragoste și ură, viață și moarte. Ea era *queen*. (Ritualul așteptării la coadă, lipsit de orice urmă de solemnitate, transformase până și aristocrații de altădată în oameni de rând.)

Firesc, eternul stat la coadă în ploaia aceea orizontală a făcut trupurile oamenilor să se chircească. Și sufletele, odată cu ele. Într-un reflex ce îi întorcea la poziția fetală, prima tehnică de apărare cu care ne înzestreză la geneză natura, indiferent că venim pe lume broască, ghepard sau om.

Unii dădeau vina pe reumă. Și că ar fi de culoare roșie, de vreme ce frigul își afla sălașul în măduva oaselor, eminamente de culoare roșie dacă ar fi să o luăm strict din punct de vedere anatomic. Vorbe de clacă, de coadă mai exact, cât timp reuma aceea nu înlemnea numai oamenii la cozi. Aș zice chiar pe dos, era ceva ce nu înțepenisise de la Urali până-n Berlin?

LIBRIS
Semne că linioliul de nori (ce știa să plouă doar
orizontal) ar da să crape au apărut sporadic prin '56 în pusta
ungară și în '68, într-o primăvară, pe ulița cehă.

n-a fost să fie din cer au coborât cu parașuta tancuri având
poanson de stea roșie în tinicheaua turelei din care peste
noapte meșteri dibaci s-au arătat cârpind fisura-n nourii și
totul a rămas cum a mai fost

prin anii 70 tarkovski prezenta în *călăușa* un personaj
enigmatic cu o pată albă pe tâmpla dreaptă ce ne târa după
el prin târâmuri de neînțeles

peste un deceniu își făcu apariția pe culoarele kremlinului un
instalator la fel de ciudat specialist în robinetele de la
instalația pentru ploaia orizontală pe tâmpla dreaptă avea și
el o pată cafenie într-o formă ce semăna cu harta europeii

doamne cine știe ce vremuri ne așteaptă

*

* *

bună dimineața

scorilo flatulă fluierat de emoție svetlana intrase dezinvolt
în salon legănându-și țâțele lambada

astăzi ești tot țepeneag sau ești altul

tot el până termin romanul

cum se va numi

romanul unui smintit sau poate jucătorul de gin rummy
cum va decide editorul

incitant nume acum deschide gura și zi aaaaa

a

nu e bine trebuie mai lung să-ți văd omușorul

aș putea să pretind ceva la schimb

ce

o țâță

de ce nu spui așa zise svetlana

se scutură scurt și sânul ei drept îmi detonă în față sfârclul
tare provocându-mi o mică eschimoză pardon echimoză pe
frunte

am avut impresia că scorilo flatula acordurile din my fair lady

nemernicul s-a apucat de corectură dar nu e în stare să ducă
un fragment până la capăt

*

* *

Cum și când apăruse boala dansului... nimeni nu știe
să spună. De-a lungul anilor se declanșase așa, din senin, în
mai multe orașe ale minunatei noastre patrii. Pe nepusă
masă, mulțimi mari de oameni își abandonau lucrul și
începeau dintr-o dată să danseze. La început, câțiva lăsau
strungul să uruie în gol ori combina să secere singură și
porneau să schițeze câțiva pași de dans, pentru ca imediat

exemplul lor să fie urmat, într-o veritabilă epidemie, de restul colegilor de muncă. Acum nu trebuie să ne imaginăm că executau cine știe ce coregrafie, pur și simplu fiecare dansa de unul singur, după un ritm interior propriu, urmând acordurile unei muzici neauzite de către ceilalți.

Când începea nebunia colectivă, disperarea conducătorilor de fabrici și uzine nu mai cunoștea margini. Știau că acea isterie a dansului dura zile și zile la rând, fără oprire, și nu de puține ori neobosiții dansatori sfârșeau la secția de reanimare a spitalului județean sau, de ce nu, direct la morgă. Se ducea iarăși dracului planul cincinal, ceea ce va stârni din nou furia Marelui Conducător.

Nenumărate au fost cercetările oamenilor de știință români în încercarea de a identifica originile misteriosului morb, dar zadarnic, deși erau strict supravegheate de Securitate. Până la urmă, Partidul a luat morbul de coarne și a decis scurt: virusul nu era unul neaș și nici de natură extraterestră, era de sorginte capitalistă și reprezenta o formă edulcorată a războiului bacteriologic lansat împotriva lagărului socialist de către Occidentul decadent, prin agenți secreți specializați. Iar ca vaccin, Partidul impuse Miliției și Securității să aplice noua revoluție culturală. Respectiv să-i expulzeze definitiv din undele radio și din emisiile TV pe Beatles, Jimi Hendrix, Janis Joplin, Eric Clapton și alți câțiva distruși. Și să-i înlocuiască definitiv cu eternul spectacol *Cântarea României*, în ideea patriotică și generoasă că, dacă tot e să crăpăm dansând, măcar să o facem în rapsodicele noastre acorduri naționale.

Prima consemnare a isteriei dansului pare a fi totuși datată prin anii '70, în Valea Jiului, atunci când minerii au ieșit cu miile din galerii dansând sacadat, în ritmul ciocanelor pneumatice cu care spărgeau huila în abataje. Venită degrabă cu elicopterul, conducerea ministerului de resort se trezi sechestrată în mijlocul miilor de dansatori de step, fiind silită astfel să intre și ea în delirantul ritm. A fost salvată în cele din

urmă de Securitate, fără urmarea unor măsuri aspre (doar câteva deportări) împotriva aprigilor dansatori, dat fiind caracterul cu totul inedit al minereștilor manifestări coregrafice.

Prin noiembrie '87, a venit rândul stegarilor brașoveni să iasă în stradă dansând în masă, manifestare ce avea, de data asta, să stârnească Partidului o furie deloc reținută. După nenumărate arestări, zile în șir bastoanele organelor de represiune au jucat țonțoroii pe spinările înverșunaților dansatori, ce aruncaseră cu grație tablourile Tovarășilor prin geamurile instituțiilor publice, într-o euforie cu care Partidul încă nu se obișnuise.

Iată că am ajuns și în zilele noastre, fatidicul an 1989. Pe nepusă masă, timișorenii ieșiră cu toții în stradă să danseze, după o liturghie îngânată cam pe nas de pastorul Tokes, iar din acest moment totul a luat-o razna. La Iași se dansau polcile ori o căzăcească îndrăcită, la Brașov, ceardaș ori dansuri săsești, în Banat s-a trecut la sârbă ori valsuri vieneze, iar la București...

La București, Tovarășul a organizat o mare adunare populară. Cu scopul explicit enunțat de a oferi o sută de lei la leafă tuturor ce nu se vor lăsa contaminați de temutul virus al dansului.

Cuminiți, miile de manifestați au urmărit fascinați, minute în șir, felul în care Tovarășul dădea din mână. Același balet al brațelor care îi cucerise încă din '68, la prima sa cuvântare cu adevărat importantă, ocazionată de invadarea Cehoslovaciei de către fratele mai mare. Ursul sovietic, cel care-și motivase vizita cu scopul de a-i învăța pe cehi să danseze kazaciok în acompaniament de șenilate.

Era evident că nimeni nu mai auzea cuvintele Conducătorului, rostite cu patos inutil, ochii tuturor urmăreau numai dansul magic al mânuțelor sale, în așteptarea aceluia gest unic cu care dirijorul își invită corul să intre în uvertura operiei.

Și el s-a produs, înălțătorul gest marcând exact promisiunea atribuirii fatidicei sute de lei în plus la leafă.

La început, doar câțiva au intrat în horă, apoi, din ce în ce mai mulți, la urmă, toți. Lăsând Tovarășul cu mâna larg întinsă, o poză menită a-l immortaliza și pentru alte generații, ce încă nici nu s-au născut spre a-i surprinde chipul răvășit de uluială. În piață se dansa cosmopolit.

Timid, Securitatea a schițat și ea un kazaciok, ba chiar oleacă de bătută. Dar cum din manualul de instrucție lipsea momentul coregrafic, se trase în boscheți, lăsând armata să se producă în balet de tancuri și puști-mitraliere.

*

* *

În acest roman, orașul prin care m-am decis să trec osia lumii se numește Brașov. Ce se petrecea însă aici, contemporan cu cele de mai sus?

Ca în fiecare duminică, bătrânii domni își scot la promenadă trecutele doamne pe strada principală a cochetului oraș de provincie, încă alintat cu vechea sa denumire. *Kronstadt*. Oraș cu nume având parfum de vremuri decadente, în care românii îndelung conviețuiseră pașnic alături de sași și maghiari. Fără imbolduri native de a-și lua reciproc gâtul, precum în Palestina. Doar de a pune la cale bănoase afaceri de o parte și de alta a crestei Carpaților, aducătoare de mari averi, dar și de pizmă din partea vechiului rival, Sibiul.

Îmbrăcate frumos, scăpătatele perechi se plimbă ținându-se cu delicatețe de braț în vreme ce admiră fațadele clădirilor, mult mai vârstnice decât vor fi ele vreodată. Din când în când, domnii își ridică pălăria salutându-și zâmbind vechi prieteni. Unii reali, la fel ca ei, iar alții doar imaginari, demult defuncți. Prezenți sau doar închipuiți, aceștia răspund

la fel de ceremonios, în timp ce șoptesc misterioase vorbe la urechea zâmbitoarelor partenerere de promenadă.

Din loc în loc, pășesc cu grijă peste cadavre risipite în mijlocul străzii, zâmbind și ele din proaspete răni căscate de gloanțe.

– Nu am trecut adineauri peste tovarășul Gherasim, de la syndicate?

– Ba da. Mi-am adus aminte, trebuie să-i restitui mașina de răsniț cafea.

– Crezi că o să-i mai trebuiască?

– Nu m-am gândit la asta, dar îți promit că am s-o fac.

– Vezi lucarna aceea?

– Da. E un lunetist acolo, tocmai își încarcă arma. Uite un altul peste drum.

– Nu seamănă cu băiatul vecinei noastre dinspre răsărit?

– Normal, astăzi toată lumea seamănă cu toată lumea.

*

* *

în piața centrală bătrânul domn se oprește în fața unei tonete cu flori pentru a-i cumpăra doamnei sale un buchet de trandafiri roșii vă rog frumos stimată și bătrână țigancă aș dori să-mi împachetați florile cu dichis studiat

bătrânul țigan așezat pe un scaun în spatele bătrânei țigănci răspunde la salutul bătrânului domn făcându-i șmecherește cu ochiul în mâna stângă are un ziar iar în frunte o gaură proaspătă făcută de glonț

în decembrie mereu se petrec lucruri ciudate revoluții îndeobște

neghiobul de scorilo tot nu e în stare să pună semnele de punctuație până la capătul textului

cum merge mă întrebă el de pe marginea patului său
văzându-mă cu ochii în tavan șomez mă mănâncă palma

ți-am dat deja în lucru un motto și câteva digresiuni

cam puțin

măcar am fixat un spațiu și un timp și cam atât n-am
personaje n-am acțiune

vreau să-ți prezint prietenii mei maestre cine știe ce iese
din întâlnirea asta

*

* *

scorilo i-a prezentat pe rând

el e coclici el tărașenie iar ultimul trestian ziarști de
profesie în civile acum deghizați drept pacienți cu vechime
și șarm dozat infinitezimal

ședeam toți cinci în pijamale pe o băncuță în curtea spitalului
sorbind cu nesaț printre fumuri poza primăvăratecă a
orașului îngenuncheat la picioarele noastre

clădirea monumentală a stabilimentului în care eram încartiruiți
arăta a paragină fusese construită în urmă cu o sută de ani

pe un pinten de stâncă precum un adevărat cuib de vulturi
din înălțimea căruia odinioară niște grofi își supravegheau
proprietățile risipite pe tot cuprinsul cetății

acum doar câțiva vulturi năpârliți fumau în pijamale ca niște
turci descreierați mai puțin eu preocupat fiind să le azvârl
chiștoacele în sus adevărate rachete cu rază de acțiune
centimetrică

de ce sunteți aici zic eu încercând să sparg gheața

suntem refugiați preciză coclici

orașul nostru a fost invadat de o specie ciudată de oameni
interveni și trestian

smintiții îi numim noi șopti conspirativ tărașenie

extrem de interesant ceea ce spuneți de la o vreme și eu am
remarcat ceva schimbat în comportamentul orașenilor

de ce vă mirați v-am povestit doar că pruncii încep să
vorbească direct în endecasilabe întări scorilo

străzile sunt insuportabil de curate oamenii au devenit
agresiv de amabili și curtenitori câinii maidanezi s-au retras
în munți instituțiile se manifestă suspect de prompt pe
scurt sminteala a intrat ca o ciumă în oraș devastându-l
melancoliză trestian unduindu-se ușor

lumea se schimbă repede

prea repede

e defectă

așa că ne-am retras strategic în această ultimă redută în
acest bastion al normalității și al pilulelor cu gust de spermă

ne pregătim de evadare șopti misterios coclici